No. 2272 Zaterdag 23 Juli 1927. 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Na Honderd Jaar.

1827 -- 24 Juli -- 1927.

Omstreeks den middag van Maandag 23 Juli 1827 vertrok er uit de haven van Curaçao een kleine bijlander met bestemming naar Bonaire. Reeds aan den Waterkant had de eenige blanke passagier aan boord te midden van de zwarte bemanning de aandacht getrokken, toen deze op 't laatste oogenblik afscheid nam van een vriend, die hem bij de afvaart een hartelijk vaarwel toeriep en nog lang nawuifde, tot het scheepje aan den Oosthoek der haven uit het gezicht verdween.

Die twee vrienden waren toen op ons eiland, in onze kolonie, de eenige Hollandsche Katholieke Priesters. Nauwelijks drie jaar geleden hadden zij samen het Moederland verlaten, en in dien korten tijd reeds veel lief en leed, vooral leed, met elkander gedeeld.

De oudste der beide vrienden, die aan wal bleef, was de Eerw. Heer M. J. NIEWINDT, pastoor der St. Annakerk en apostolisch prefect der Missie, de jongere, tot nu zijn kapelaan en plaatsvervanger, was de Eerw. Heer BERNARDUS EISENBEIL, die, nu tot *eersten* pastoor van het eiland Bonaire aangesteld, daar het zware missiewerk ging beginnen.

Wij, die geheel zijn ingeleefd in het parochiewerk met al zijn onderdeelen, zooals het tegenwoordig in onze kolonie overal goed geregeld en georganiseerd is, kunnen ons zoo moeielijk meer een voorstelling maken van het pionierswerk, dat die eerste missionarissen honderd jaar geleden verricht hebben.

De parochie van St. Bernardus van de hoofdplaats — van oudsher de *Playa* genoemd —, nu een voorbeeld van intens katholiek geloofsleven, met een kerk nu uit- en inwendig geheel vernieuwd en verfraaid, met een sterk bevolkte jongens- en meisjesschool onder leiding van fraters en sœurs, met een eigen hospitaal met geestelijke zusters als verpleegsters, — de Playa bezat een eeuw geleden absoluut niets van dat alles.

Als bedehuis was er niets anders dan een strooien hut, oud en vervallen, die reeds bijna 10 jaar lang geen dienst meer had gedaan, waar in 1818 de Eerw. Heer STÖPPEL voor 't laatst het H. Misoffer had opgedragen en het Doopsel toegediend.

Het was niet de zwarte slavenbevolking alleen, die van het godsdienstonderricht was uitgesloten. Ook de beste en braafste der „vrije lieden", hoe innig ook gehecht aan den katholieken godsdienst, kenden er weinig of niets van, en geen honderd menschen waren er in die dagen op Bonaire te vinden, die behalve het H. Doopsel, ooit een der andere Sacramenten hadden ontvangen.

Bij het Gouvernement stond Bonaire in een kwaden reuk. Het was de strafkolonie voor onwillige en misdadige slaven, tot het harde werk in de zoutpannen veroordeeld, en die reeds sinds de laatste roerige en veelbewogen jaren der 18e eeuw en vooral onder het Engelsch tusschenbestuur (1807 — 1816) vrij wel aan hun eigen lot overgelaten, zóó onhandelbaar waren geworden, dat de toenmalige Commandeur van het eiland de komst van een katholiek priester, als eenige redding in den nood, dringend gewenscht beschouwde.

De weldadige en veredelende invloed van een werkzaam katholiek geloofsleven had geen der Bonairianen ooit ondergaan.

De zaden van het Katholicisme door de Spanjaarden onder de Indiaansche bevolking uitgestrooid, werden bij de komst der Hollanders in 1634 tot verdorring en verstikking gedoemd.

Een katholiek priester, Pater M. A. SCHABEL S. J. die daarna weer voor het eerst in 1704 toevallig het eiland bezocht, kon er in der haast een 30 tal kinderen doopen.

Bij enkelen leefde de herinnering daaraan nog voort, toen begin Maart 1732 Pater FERDINAND LANGHEMANS S. J. op Bonaire voet aan wal zette. Het scheen wel of de geest van den grooten Xaverius over deze geloofsapostel was vaardig geworden. Dagen lang werkte hij om de bevolking rondom zich te vereenigen en de arme onwetende heidenen te onderrichten. En zoozeer werd zijn ijver beloond, dat hij zes volle dagen lang werk had, om allen te doopen, die tot hem kwamen, zoodat men wel mag aannemen, dat hij nagenoeg de gansche bevolking in den schoot der kath. Kerk opnam.

Maar Pater LANGHEMANS had daarmede te veel van zijn krachten geëischt. Bij zijn terugkomst op Curaçao lag hij drie maanden lang ernstig ziek en al herstelde hij daarvan eenigermate in Juli van dat jaar, zijn krachten waren te veel uitgeput. Den 14 October 1732 overleed hij op Curaçao nauwelijks 40 jaar oud.

Weer duurde het 40 jaar, dat er een ander priester Bonaire bezocht en gedurende de volgende 30 jaar geschiedde dat meer geregeld om de 2 of 3 jaar, doch telkens voor slechts een paar dagen.

Het hoofddoel was de kinderen te doopen en indien mogelijk eenige andere sacramenten toe te dienen.

Ruim voldoende is dit kort overzicht om ons te overtuigen, dat in de 18e eeuw zeker niet de bevolking in zijn geheel, en zeer waarschijnlijk ook niemand individueel op Bonaire den weldadigen en veredelenden invloed van een werkzaam katholiek geloofsleven ooit gekend en ondervonden heeft.

Wat er thans na honderd jaar op Bonaire aan zedelijkheid en beschaving gevonden wordt, kan zonder aanmatiging of tegenspraak gerust op rekening der Katholieke Missie geboekt worden.

Bijna een halve eeuw lang heeft daarvoor Mgr. M. J. NIEWINDT. geleden en gestreden. Want van de zijde van het Hollandsch Gouvernement ontving hij nimmer daadwerkelijke medewerking, ondervond hij integendeel niets anders dan de meest kleingeestige tegenkanting.

De groote hefboomen der beschaving, nl. onderwijs, godsdienst en zedelijkheid, bracht die bisschop in beweging, doch het bestuur der kolonie sloeg telkens de stutten weg, maakte het onderwijs onmogelijk, belemmerde den godsdienst, verbood het huwelijk der slaven, en liet hen onmeedoogend in verwildering en onwetendheid.

***

De katholieke kerk verlangt voor hare ontwikkeling en bloei niets anders dan gelijke rechten met anderen, geen bevoorrechting boven anderen, en verder onbelemmerde vrijheid van beweging. Zelfs ondanks geniepige, geheime en openlijke tegenwerking en vervolging, meer dan een halve eeuw lang, straalt en schittert daar nu de St. Bernardus-parochie van Bonaire in haar katholiek geloofsleven met jonge frissche kracht, in heerlijken bloei.

En op den dag van morgen, bij haar eerste eeuwfeest, op den gedenkdag dat de eerste pastoor BERNARDUS EISENBEIL daar voet aan wal zette, heeft zij haar schoonste feestkleed aangetrokken, staat de Apost. Vicaris Mgr. VUYLSTEKE zelf, het hoofd der katholieke missie, aan het altaar, in vol bisschoppelijk ornaat, omringd door een stoet van priesters, terwijl de jubel der liturgische gezangen omhoog stijgt en het gelukkige Bonairiaansche volk in tranen, jubel en gebeden de gevoelens van dankbaarheid vertolkt jegens den Allerhoogste, den Gever van alle goed.

Per Aspera Excelsior.

De verklaring van den Gouverneur.

Na de geharnaste rede van den heer VAN VUUREN en het krachtig, principieel pleidooi van den heer VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM, in de Tweede Kamer laatstelijk gehouden voor de verdere doorvoering van de finantieele gelijkstelling van het bijzonder met het openbaar onderwgs, was niet anders te verwachten dan dat ook in de Eerste Kamer daarvoor stemmen zouden opgaan.

Hetgeen geschied is, — en dan nog wel heel wat krachtiger stemmen, dan den Minister wel lief waren.

Vroeg in de Tweede Kamer de heer VAN VUUREN den Minister op den man af, en met den meesten nadruk „eindelijk eens precies te zeggen, wat er moet gebeuren om hem tot naleving van het Regeeringsreglement in dezen te brengen," in de Eerste Kamer vroeg de heer DE JONG (R. K.) den Minister bij herhaling of deze bereid is onverwijld tot de verdere doorvoering van de finantieele gelijkstelling over te gaan, terwijl de heer prof. ANEMA (A. R.) duidelijk het onlogische in de opvatting en handelwijze van den Minister aantoonde, en de gelijkstelling verdedigde als een gebiedende eisch van de wet, waaraan niet te tornen valt. Geen gunst wordt er gevraagd, maar de doorvoering van een wettelijk voorschrift, dus een niet te ontkennen recht.

„De Maasbode" geeft beider pleidooi als volgt weer:

Door den heer DE JONG en prof. ANEMA werd een krachtig pleidooi geleverd voor de gelijkstelling van het openbaar en het bijzonder onderwijs in Curaçao, waaromtrent deze minister de zonderlingste opvattingen heeft.

Met tal van voorbeelden heeft de heer de Jong aangetoond, dat er van gelijkstelling geen sprake is, ook niet wat betreft de bezoldiging, al schrijft de minister in de memorie van antwoord, dat dit wel het geval is. De minister was in de memorie van antwoord echter verder gegaan en beriep zich voor de niet-doorvoering van de gelijkstelling op het eerste lid van artikel 180 van het regeeringsreglement voor Curaçao. Hierin staat dat tusschen den stand der middelen en alle nieuwe onderwijsuitgaven verband moet worden gelegd.

Hier raakte hij aan het principe van de gelijkstelling, waarvoor jaren gevochten is. Deze zinsnede slaat, zooals prof. Anema betoogde, uitsluitend op het brengen van onderwijs aan minvermogenden. Deze zinsnede heeft echter niets te maken met de daarop volgende in het regeeringsreglement, dat dit brengen van het onderwijs zal geschieden door behartiging van het openbaar en bijzonder onderwijs op voet van gelijkstelling. Nooit mag daaruit worden afgeleid, dat als de middelen er niet zijn, de gelijkstelling niet doorgevoerd zal worden, door het bijzonder onderwijs achter te stellen. Het groote beginsel zou als de opvatting algemeen werd, vervallen zijn. De minister heeft onder heftig protest maar voor 90 procent willen erkennen dat dit zoo was, maar daarmee zal deze kwestie niet uit zijn. Het feit dat nog maar enkele leden aanwezig waren vormde een beletsel om de Kamer een uitspraak te laten doen, waardoor deze bewindsman in het ongelijk zou worden gesteld.

Heel veel inzicht in de onderwijszaken heeft hij niet en verbijsterend was zijn mededeeling, dat er in Curaçao door het bijzonder onderwijs in het geheel niet op de algeheele gelijkstelling wordt aangedrongen. Een dergelijke eisch hier gesteld strookt heelemaal niet met het ideaal van de betrokkenen. De gouverneur had dit den minister dezer dagen persoonlijk medegedeeld. Hoe dat mogelijk is begrijpen we niet. Het bijzonder onderwijs zucht onder een enormen schuldenlast, maar ook al zou het verklaard hebben, dat het niet het onderste uit de kan zou willen hebben, dan is dat toch heel iets anders dan de voorstelling die deze minister er van gaf.

We twijfelen dan ook niet, of spoedig zal er uit Curaçao een tegenspraak komen van deze meer dan vreemde bewering. Een minister heeft zich van een dergelijke uitlating bovendien niets aan te trekken en nog minder het recht zich er op te beroepen. De wet schrijft voor de gelijkstelling en deze heeft hij uit te voeren. Er wordt toch ook geen rekening mee gehouden als een ambtenaar zou verklaren wel met minder salaris genoegen te zullen nemen. Voor een bepaald ambt staat een salaris vastgesteld en dat wordt hem uitbetaald. Wil hij het niet hebben, dan kon hij het weggeven. Zoo is het ook bij het onderwijs. Er mag niet gevraagd worden, of de betrokkenen wel op de betaling van het onderwijs op voet van gelijkstelling blijken prijs te stellen. De minister heeft het te doen en mag uit deze tegemoetkomendheid, zelfs al is ze waar, geen wapen smeden om zijn tekortkoming in beleid te dekken.

Het was een slechte middag en de minister van Koloniën, die met stukjes en beetjes aan degelijkstelling wil werken, zal niet meer mogen rekenen op het vertrouwen van de Kamer.

***

Volgens de Officieele Handelingen der Eerste Kamer p. 869 zeide de minister het volgende:

— „Het is wel zeer bijzonder om op te merken, dat van Curaçao zelf, uit de betrokken kringen en van de betrokken personen, eigenlijk nooit een klacht over de vertraging in die doorvoering is vernomen, maar dat die klacht uitsluitend en alleen in Nederland wordt gehoord.

„Ten aanzien van de moeilijkheid, die ik zoo even noemde, om mij een klaar beeld te vormen van den toestand, zooals die eigenlijk op Curaçao heerscht, heb ik aan de andere zijde van het Binnenhof gezegd, dat ik mij veel voorstelde van de besprekingen, die ik dezen zomer zou kunnen houden met den Gouverneur van Curaçao tijdens zijn verblijf hier te lande. De eerste van die besprekingen, zij het zeer vluchtig, en oppervlakkig, heeft juist eergisteren, den dag na de aankomst van den Gouverneur, plaats gehad. Het is mij toen, *eenigszins tot mijn verbazing gebleken, dat de Gouverneur mij ipsis verbis heeft gezegd, dat van de betrokken kringen op Curaçao allerminst de begeerte uitgaat tot volledige doorvoering van de gelijkstelling.*

„Ik heb de argumenten voor die beschouwing nog niet volkomen kunnen doorgronden, en ik stel mij voor, die binnenkort van den Gouverneur in extenso te vernemen. Ik stel er echter toch prijs op, thans die verklaring hier over te brengen, en er op te wijzen, dat de volledige gelijkstelling in geenen deele tot de idealen van de Curaçaosche kringen van het bijzonder onderwijs behoort." (Cursiveering A. di C.)

Wat de eerste opmerking van den Minister betreft, mogen wij opmerken, dat niet het Koloniaal Bestuur, maar de Regeering van het Moederland de doorvoering van de gelijkstelling beperkt heeft, en wel om finantieele redenen; dat het Bijzonder onderwijs in Curaçao, in afwachting van betere tijden, zich daarbij heeft neergelegd, — hetgeen echter geenszins zeggen wil, dat 't met die beperking tevreden was. Met reden mocht het verwachten, dat zoodra betere tijden waren ingetreden, de Regeering in het Moederland van zelf tot de verdere doorvoering der gelijkstelling zou overgaan. Toen dit blijkbaar niet geschiedde, en zelfs niet in de bedoeling van de Regeering lag, hebben de katholieke woordvoerders, en vooral de heer van Vuuren, bij herhaling uiting gegeven niet alleen aan de klachten uit Curaçao, maar ook met anderen, aan hun gekrenkt rechtvaardigheidsgevoel. Bovendien, wanneer het gaat om een principe van rechtvaardigheid, zooals in dezen, en een eisch der wet, behoeft men toch niet te wachten met de uitvoering, tot er klachten komen over de niet-uitvoering, maar is men verplicht, zoodra de omstandigheden het maar eenigszins toelaten, tot de ten uitvoerlegging der wet, in geheel haar uitgestrektheid, over te gaan.

Dit is ook door de Heeren DE JONG en ANEMA den Minister klaar en duidelijk aan 't verstand gebracht.

Wat de verklaring van den Gouverneur betreft, wij hebben reeds gezien hoe de pers in Holland erover denkt.

„De Residentiebode" vindt ze niet alleen verrassend, maar ook volslagen onbegrijpelijk, en volslagen onjuist.

„De Maasbode" begrijpt 't al even min en vindt ze verbijsterend.

De heer DE JONGH vroeg den minister: „wie zijn de betrokken kringen, die zeggen dat zij de gelijkstelling niet verlangen? De kringen, waar het wel gewenscht wordt, klagen op het oogenblik, dat die doorvoering nog niet geschied is."

Wanneer de Gouverneur spreekt van de *„betrokken kringen."* dan is deze generaliseering zeer misleidend.

De eenige, die volkomen recht van spreken heeft, is de Apostolisch Vicaris, die al de lasten van het Bijzonder Onderwijs, en er de volle verantwoordelijkheid van draagt.

Als er dus iemand bij het Bijzonder Onderwijs alhier betrokken en geinteresseerd is, dan is het toch zeker op de eerste plaats de Apostolisch Vicaris, die rechtens hoofd is van geheel het Katholiek Onderwijs.

Tientallen van jaren heeft het Apostolisch Vicariaat de lasten gedragen van het Katholiek Onderwijs. Het Vicariaat heeft de scholen gebouwd. Het Vicariaat droeg de lasten voor het onderwijzend personeel. En als de inkomsten de onkosten niet dek-

ken, dan is 't het Vicariaat weer, dat moet bijspringen.

De eerste en voornaamste betrokkene bij de doorvoering van de gelijkstelling is dus de Apostolisch Vicaris. Welnu, herhaaldelijk heeft de Apostolisch Vicaris op doorvoering der gelijkstelling aangedrongen, en nu pas weer, vóór het vertrek van den Gouverneur naar Holland.

Als bewijs heeft de Apostolisch Vicaris ons gemachtigd het volgende schrijven te publiceeren, waarin aan Z. E. den Gouverneur, ter voorlichting van den Minister, de wenschen van Z. D. H. in zake de verdere doorvoering der gelijkstelling, omstandig zijn kenbaar gemaakt.

Curaçao 20 Mei 1927
Aan Zijne Excellentie
Den Gouverneur
van Curaçao.

Naar aanleiding van het onderhoud van Vrijdagavond heb ik het genoegen Uwe Excellentie eenige punten aan te geven, waarop de wet der gelijkstelling dient uitgevoerd te worden.

Dat de vergoeding bepaald voor het bouwen, verbouwen van scholen, aankoop van schoollokalen en het aanschaffen van schoolmeubelen worde gegeven voor schoolbehoeften en leermiddelen, en wel in dier voege, dat minstens fl. 2.50 per jaar vergoed worde voor ieder kind, waarvoor die schoolbehoeften en leermiddelen moeten worden aangeschaft.

Dat vergoed worden de werkelijk gedane uitgaven voor het bouwen, verbouwen van scholen, aankoop van schoollokalen en het aanschaffen van meubelen, den aankoop van terreinen voor schoolbouw en het aankoopen en inrichten van terreinen voor speelplaats.

Dat met aftrek van de reeds door het Gouvernement verstrekte vergoedingen aan het schoolbestuur vergoed worden de uitgaven besteed aan het bouwen, verbouwen van schoollokalen en het aankoopen van terreinen voor speelplaatsen, en de inrichting daarvan, sedert de tot stand koming der wet op de gelijkstelling.

Dat het in de wet bepaalde omtrent uitrustingskosten en vrije passages wat betreft het personeel van het O. O. ook gelde voor het personeel van het B. O. ook wat betreft het reizen in de kolonie.

Dat het in de wet bepaalde omtrent binnen- en buitenlandsche verloven ook gelde voor het personeel van het B. O.

Dat de premie van fl. 2400 voor het personeel van het O. O. bepaald, ook toegekend worde aan niet-religieuzen uit Nederland, wanneer dezen zich voor den dienst bij het B. O. mochten aanmelden.

Dat een regeling worde ontworpen omtrent de toekenning van pensioenen aan het personeel van het B. O. met dien verstande, dat op de eerste plaats daarvan genieten degenen, die een nader te bepalen aantal jaren bij het B. O. in de kolonie in dienst zijn geweest, en nu buiten dienst zijn.

(w. g.) M. G. VUYLSTEKE.

Dit schrijven, waarin de Apostolisch Vicaris, als Beheerder der Katholieke scholen, duidelijk en klaar zijn verlangens omtrent de doorvoering der gelijkstelling te kennen geeft, is den Gouverneur ter hand gesteld, op diens eigen verzoek, en met het doel de daarin aangegeven punten met den Minister te bespreken.

En toch, — krijgen wij bij monde van den Minister de verbijsterende verklaring van den Gouverneur te hooren, dat de Gouverneur hem „ipsis verbis", in eigen woorden, gezegd had, dat van de betrokken kringen op Curaçao allerminst de begeerte tot volledige doorvoering der gelijkstelling uitgaat.

Had de Gouverneur, tegen het omstandig verzoek van den Apostolisch Vicaris in, verklaard, dat volgens zijn persoonlijke opinie, een verdere doorvoering der gelijkstelling niet noodig was, soit, het zou voor ons een bewijs te meer geweest zijn dat deze Katholieke Gouverneur geen vriend is van het Katholiek onderwijs.

Nu hij echter tegen beter weten in, — daar hij immers de bewijzen van het tegendeel zelf in handen heeft, — verklaart, dat hier bij de betrokken kringen het verlangen naar doorvoering der gelijkstelling niet bestaat, moeten wij ten sterkste tegen zulk een verbergen van de waarheid protesteeren. Na dit officieel démenti zal het voor eenieder wel duidelijk zijn hoeveel waarde er aan de verklaring van den Gouverneur te hechten is. Wij kunnen ons moeilijk voorstellen, dat de Minister, als de Gouverneur hem in kennis hadde gesteld met dit schrijven van het Hoofd van het Katholiek Onderwijs op Curaçao, zich zóó tegen de verdere doorvoering van de gelijkstelling zou hebben gekant, als hij thans gedaan heeft, hoe weinig hij ook overigens geneigd zij daaraan mede te werken.

Wij kunnen de houding van den Gouverneur daarom in dezen niet anders qualificeeren dan als een geste, die den man al heel weinig eert; een geste, waardoor hij het vertrouwen, dat men in een bewindsman te stellen heeft, voor eens en voor altijd verspeeld heeft, bij alle partijen; een geste, waardoor hij dus voor Curaçao heeft afgedaan.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aruba, 15n Juli 1927.

Geachte Heer Redacteur,

Eindelijk heeft dit deel van het Koninkrijk der Nederlanden zich mogen verheugen in een bezoek van „Sinter Klaas" uit het Moederland, in den persoon van den Weledel zeergel. Heer Directeur van Openb. Werken, Dr. Ir. van Rosse.

Voor verbetering van wegen werd fl 50.000 gevraagd en toegestaan, en plannen zijn reeds ontworpen, na verricht onderzoek, tot het bouwen van een degelijken steiger in deze haven (Paardenbaai).

Daar wordt nog niet gesproken van de uitdieping van den ingang, doch wij voorzien dit als een gevolg, dat het bouwen van den steiger met zich zal sleepen, om aldus den steiger in zijn volle prestatie te laten gelden.

De verbetering van de haven is eene bevordering der plaats van omvangrijke beteekenis, en waar wij zulks volkomen beseffen, zullen wij ons dan reeds, bij de verwezenlijking van dit denkbeeld, beschouwen als eenige treden op den trap te zijn, met alle verwachting, dat het hooger op stijgen niet moeilijk zal gaan.

Ja, wij staan hier verbaasd over het zien van zooveel goeds tegelijk; wij, die ons, gedwongen ons daarbij neer te leggen, getroost hebben, in een ons opgelegde gereduceerde begrooting, van welke de posten opzettelijk zoo miniem mogelijk door het Plaatselijk Bestuur zijn gesteld.

Alhoewel met de beste argumentatie en geestdrift bepleit in den Raad van Politie voor vermeerdering, overtuigd zijnde van hunne bespottelijke strekking, blijven zij als ontworpen gehandhaafd, terwille van een schijnbezuinigende begrooting, waarbij echter de wijsheid glad bedrogen wordt, waarbij niet het algemeen, maar het bijzonder belang het oogmerk is, nl.: het voorspiegelen van een zuinig Plaatselijk Bestuur, terwijl de plaats zelf, ten gevolge hiervan, een ellendig bestaan lijdt, wegens het ontberen van onontbeerlijke voorzieningen, organizatie-zwakte, die geleidelijk toenemen.

Onzen hartgrondigen dank dus aan den afgevaardigden bemiddelaar Mr. van Rosse, die den Kolonialen Raad uit zijn onbewust onachtzame houding tegenover dit zuster-eiland wil en zal wakker schudden en hen den werkelijken stand van zaken voorleggen.

Wij hebben de eer gehad persoonlijk door den Directeur te zijn ingelicht omtrent het ontworpen plan van den steiger, en na aanschouwelijk ter plaatse voor den steiger bestemd, het plan te hebben nagegaan, konden wij de voortreffelijkheid daarvan duidelijk inzien, boven alle tot dusverre besproken plannen tot verbetering van deze haven.

Een plan, dat zuinigheid aan wijsheid paart, en welks uitvoering geen groote sommen zal kosten, om over de ten uitvoerlegging lange overwegingen te houden, zoo als over de vorige, die tot geen resultaat hebben geleid.

Op de geschikste plaats in de haven zal de steiger gebouwd worden, waarvan de kop in een diepte zal staan van ± 35 voet water; terwijl de lengte van den steiger, d. i. de afstand van deze diepe plaats naar den wal de kortste is die in de haven, van welke andere diepe plaats ook naar de wal te vinden is.

Bovendien zal het lijf van den steiger liggen op niet meer dan 4 voet water, zoodat het vervaardigen hiervan een bagatel zal kosten.

Een ander voordeel van deze plaats is dat, waar de kop van den steiger komt, de zachtste plaats is in de vaargeul (de diepste plaats in de haven) in de Paardenbaai, zoodat van deining absoluut geen sprake zal zijn.

Een verlenging van den gouvernementssteiger, de aangewezen los- en laadplaats, als van den steiger Fortiabao, zou de bewegingen in de haven op de wateren, benoorden de vaargeul moeilijk, of zelfs ondoenlijk voor bepaalde schepen maken, zoodat hierdoor de haven beperkt zou worden en het werk veel kostbaarder.

Uitbaggeren zal na het bouwen van den steiger voor de naaste toekomst, *behalve van den ingang*, niet noodig zijn. Echter is de voorgestelde ligging van den steiger zoodanig, dat daarbij het best rekening kan worden gehouden met een later eventueele noodzakelijkheid om de geheele haven tot een wereldhaven-diepgang uit te baggeren.

De Paardenbaai zal dan rijk zijn twee aanlegplaatsen, nl.: de tegenwoordige los- en laadplaats, voor schepen tot 12 voet diepgang, en (wanneer de ingang ook tot dezelfde diepte uitgebaggerd is als die bij den voorgestelden steiger, nl. tot ± 35 voet) een voor grootere schepen, tot 35 voet diepgang.

Daar het plaatselijk Bestuur absoluut niet berekend is om de uitvoering van deze met verstand ontworpene plannen ter hand te nemen, verwachten wij, dat dit een zorg zal zijn rechtstreeks van het departement van Openbare Werken op Curaçao.

Dankend. Hoogachtend,
de Landraad
Eman.

BERICHTEN

Missie-nieuws.

Nieuwe Missionarissen.

Volgens uit Holland ontvangen bericht, zullen in de maand September naar hier vertrekken de Zeer eerw. Pater B. KRUGERS, die een paar jaar geleden wegens ongesteldheid repatrieeren moest en nu weer hersteld is, en twee nieuwe missionarissen.

Eeuwfeest-parochie Kralendijk.

Ten bijwoning van het Eeuwfeest van de Parochie van den H. Bernarden op Bonaire, vertrekken van avond 10 uur van hier de beide stoomschepen „Atlas" en „Baralt" van de K. N. S. M. elk van beiden met ongeveer 200 passagiers. Mgr. VUYLSTEKE en Pastoor SMIT gaan met het S.S. *„Atlas"* en Pater VERRIET en enkele Eerw. Fraters met het het S. S. *„Baralt"*. Aanboord van de *„Atlas"* gaat een Jaszband, bestaande uit 17 personen, aanboord van de *„Baralt"* het muziekkorps „Excelsior" van den C. R. K. Volksbond.

Wij wenschen aan Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE en alle reisgenooten een voorspoedige reis en een prettig feest op Bonaire.

Mgr. Niewindt-Standbeeld.

Naar wij vernemen, zal naar alle waarschijnlijkheid het standbeeld van Mgr. Niewindt eind Augustus opgericht en plechtig onthuld worden. Het Bestuur der „Mgr. Niewindt-stichting" maakt bereids plannen voor deze plechtigheid.

Pastorie te Jan Doret.

Vrijdag middag heeft Mgr. VUYLSTEKE de nieuwe pastorie op Jan Doret plechtig ingewijd.

Onze gelukwenschen aan Pastoor Tolenaar.

Medewerking van het publiek.

Naar aanleiding van den diefstal, verleden week gepleegd ten kantore van den Heer Johan Pieters, op de werf der Red D Line, en van de bemoeiingen die de politie in het werk stelt, om den dief of de dieven te achterhalen, is ons een klacht ter oore gekomen, die wij alleszins gegrond vinden; — dat is nl. over de geringe medewerking, die bij zulke opsporingen, en ook dikwijls in andere gevallen, de politie ondervindt van de zijde van het publiek.

Wij zeggen: geringe medewerking, ofschoon wij misschien eerder zouden kunnen spreken van tegenwerking.

Dikwijls gebeurt het, dat de geringste aanwijzing, hoe onbeduidend zij op zich zelf ook lijke, den weg opent om den dader op 't spoor te komen.

Wie dus eenige aanwijzing kan verschaffen, vooral als die door de politie-autoriteiten gevraagd wordt, is in het algemeen belang verplicht, deze te geven. Dit is niets meer dan een staaltje van burgerplicht. Op ieder burger rust de plicht de publieke orde en veiligheid te helpen handhaven, zoover dit in zijn vermogen is, zijn steun te verleenen aan de politie door het verschaffen van aanwijzingen, vooral als daarom gevraagd wordt. Dan geldt geen motief van te ver gedreven vrees of angst. De publieke veiligheid en het algemeen belang vorderen dat menschen, die zich aan een misdaad hebben schuldig gemaakt, minstens voor een tijd uit de maatschappij verwijderd worden. En daarin mede te werken is niet meer dan burgerplicht.

Nederland - West-Indië-vlucht.

Reeds hebben wij melding gemaakt van het plan van den reserve-Luitenant-vlieger, J. van Onlangs Jr. om in het najaar per vliegtuig naar West-Indië te komen. Volgens een vriendelijk schrijven, dat wij van hem mochten ontvangen, beoogt deze tocht de mogelijkheid van een toekomstige luchtverbinding tusschen Nederland en West-Indië te onderzoeken, - een zaak dus van nationaal belang.

De te volgen route zal in de volgende étapes verdeeld worden.

Rotterdam (of A'dam) - Casa-blanca	2400 K. M.
Casablanca - Dakar	3000 „ „
Dakar (over Atl. Oceaan) - Pernambuco	3000 „ „
Pernambuco-Paramaribo	3000 „ „

Van uit Paramaribo zal natuurlijk een bezoek gebracht worden aan Curaçao, zooals hij ons schrijft.

Ziedaar het plan, dat Luitenant van Onlangs in de maand October van dit jaar hoopt ten uitvoer te brengen, indien de weersgesteldheid het mogelijk maakt, en . . . . indien de financiering van het plan voldoende verzekerd is. Want bij het gebruik van een Fokker één-motorig toestel zal de tocht f. 40- á 50.000 kosten, terwijl bij het gebruik van een Fokker driemotorig toestel de kosten geschat worden op f. 60 á 70.000.

Reeds is hij erin geslaagd enkele personen uit de Rotterdamsche Handelswereld voor de onderneming te interesseeren. Daarmede is echter de financiering ervan nog niet voldoende verzekerd.

Met het oog daarop, heeft hij zich reeds in verbinding gesteld met den Gouverneur van Suriname, in de hoop dat Z. E. er zijne medewerking aan zal willen verleenen, en heeft hij ook aan Gouverneur Brantjes, met verlof in Nederland, bericht gezonden.

Daar het een plan betreft, dat volgens zijn schrijven, van nationaal belang is, en in de toekomst voor den handel en de industrie in West-Indië van groot belang zal kunnen worden, doet Luitenant van Onlangs langs dezen weg een beroep op de West-Indische bevolking, vooral op de West-Indische Handels- en Industriewereld, om hem bij de financiering van deze onderneming behulpzaam te zijn.

Ter gemoetkoming aan zijn beleefd verzoek, stellen wij ons natuurlijk gaarne beschikbaar om eventueele giften voor deze onderneming in ontvangst te nemen. Maar liever zou het ons nog zijn, indien er zich een comité zou willen vormen om gelden in te zamelen om de uitvoering van dit plan mogelijk te maken. Wie begint er?

Electrische Centrale.

In verband met de overname van de electrische centrale door de N. I. G. M. zal, volgens: „De Surinamer" de heer BOSCH REITS, aan dezelfde Mij aldaar verbonden, naar Curaçao komen.

Brandkastzegel.

Eerlang zullen uitsluitend in Suriname en in Curaçao, door middel van een opdruk in frankeerzegels veranderde *brandkastzegels* in zeven waarden (3, 10, 12½, 15, 25, 30 en 50 cents) worden uitgegeven. Wegens de beperkte oplaag zullen deze zegels niet hier te lande verkrijgbaar zijn.

Het *Nederlandsche Maandblad voor Philatelie* deelt mee, dat met 1 October in Suriname ten behoeve van *Het Groene Kruis* aldaar drie zegels zullen worden uitgegeven van 2, 5 en 10 cent. die met een bijslag van 2, resp. 3 en 3 cent zullen worden verkocht. De zegels worden in zeer groot aantal uitgegeven. Zij zijn gedrukt bij de firma Enschede te Haarlem.

N. R. Ct.

Men heeft ons om inlichtingen gevraagd omtrent de beteekenis dezer *brandkastzegels* en daaraan willen we volgaarne voldoen door de volgende bijzonderheden:

Een paar jaar geleden wekte een nieuwe uitvinding veel opspraak in scheepvaartkringen. Speciale brandkasten op het dek van de mailbooten geplaatst, zouden, bij eventueel zinken van het schip, daarvan losgaan en blijven bovendrijven. Passagiers konden in die brandkasten hun geldswaarden en kostbaarheden opbergen en ook de handel en particulieren konden er eveneens gebruik van maken voor het verzenden van poststukken van groote waarde, mits ze voorzien waren van speciale *brandkastzegels*.

Ook de Hollandsche Javabooten hadden zulke brandkasten aan boord.

Misschien omdat er geen schipbreuken op deze lijn voorkwamen of om andere redenen ons onbekend, de nieuwe vinding maakte geen opgang, en deze brandkastzegels bleven ongebruikt.

Ze worden nu van een opdruk voorzien uitsluitend voor Suriname en Curaçao in den handel gebracht.

Naar wij vernamen, kwam er van een postzegelhandelaar in den Haag een aanbod om de geheele oplaag dezer zegels *en bloc* op te koopen, hetgeen door den tegenwoordigen Gouverneur en terecht is geweigerd. Postzegels moeten op de eerste plaats dienen voor correspondentie en niet voor speculatie-doeleinden van postzegelliefhebbers.

De volgende maand zullen deze zegels verkrijgbaar worden gesteld en zooals wij vernamen, alleen in *kleine* beperkte hoeveelheden aan elken aanvrager.

KERKLIJST.

St. ANNAKERK - OTRABANDA.

Aanst. *Dinsdag 26 Juli*, feestdag van de H. Anna, patroonfeest der St. Anna-Parochie. De eerste H. Mis is om half *zes*, en om 7 uur is er *plechtige* H. Mis; na de H. Mis zegen met het Allerheiligste. — s' Avonds om 7 uur plechtig lof met feestpreek. *Maandagmiddag* is er gelegenheid om te biechten van af 4 uur.

Verkoopkoersen der Banken op Curaçao voor Buitenlandsche Wissels.

(Opgegeven door de Hollandsche Bank voor West-Indië.)

	15/7	16/7	18/7	19/7	20/7	21/7
Noord-Amerika	2.48½	2.48⅛	2.48⅛	2.48⅛	2.48½	2.48½
België	35.70	35.70	35.75	35.75	35.75	35.75
Duitschland	—.60	—.60	—.60	0.60	0.60	0.60
Engeland	12.11	12.11	12.11	12.11	12.11	12.11
Frankrijk	9.96	9.96	9.96	9.96	9.96	9.96
Italië	13.74	13.74	13.72	13.72	13.74	13.73
Nederland	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75
Spanje	42.93	42.93	42.93	42.88	42.96	42.91
Venezuela-Caracas	48.—	48.—	48.—	47.90	47.95	47.90
Maracaibo	48.25	48.25	48.25	48.15	48.20	48.15
Zwitserland	48.49	48.49	48.49	48.49	48.49	48.49

Officieele Berichten.

De heer L. de Hoop is benoemd tot Technisch Opzichter bij het Departement van Openbare Werken in Curaçao.

Aan den telegrambesteller bij den post voor D. T. alhier, Johan Cratz, is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Johnny A. Ruiz is benoemd tot tijdelijk opzichter over de openbare werken op Aruba.

Edmund Eduard Wever is benoemd tot tijdelijk schrijver en werkzaam gesteld op Aruba.

In de commissie belast met het afnemen op Curaçao van onderwijzersexamens zijn tot leden benoemd: De Inspecteur van het Onderwijs, tevens voorzitter; Mevr. J. S. G. Haayen-Spit, Mej. M. C. ten Bosch, Mej. J. Groen en de heeren A. Hermus, A. A. van Ierland en J. H. Sprockel; en tot plaatsvervangende leden: de heeren Mr. G. H. Eskes en F. J. A. Jansen.

De heer H. W. Eldermans is benoemd tot lid van de commissie van beheer van de openbare leeszaal en boekerij alhier.

ALLERLEI.

DE AFSLUITING EN DROOGLEGGING DER ZUIDERZEE.

Een bezoek aan de Zuiderzeewerken. — Een groot en grootsch werk. — Wat gereed en wat in uitvoering is. — De groote economische beteekenis.

Tusschen het vroegere eiland Wieringen en de Friesche kust — een afstand van ongeveer 30 K. M. lengte — is thans een werk in uitvoering, zoo groot en grootsch, dat men de groote beteekenis daarvan voor ons land eerst eenigszins kan begrijpen, wanneer men ter plaatse geweest is, wanneer men dit werk heeft zien groeien. En terugkomende van een bezoek aan de Zuiderzeewerken", zooals kortweg de „werken tot afsluiting en drooglegging der Zuiderzee" genoemd worden, begrijpt men, wanneer men stil overdenkt wat men gezien heeft, nog beter den omvang van het enorme werk. Daar, tusschen Den Oever aan de Oostpunt van Wieringen en Zurig aan de Friesche kust, waar sterke getijstroomen gaan en waar een briesje slechts reeds een flinken golfslag veroorzaakt, waar het bij stormweer levensgevaarlijk is te varen, daar laten Nederlandsche ingenieurs naar de reeds van 1891 dateerende plannen van dr. C. Lely, gewapend met de uitkomsten van door Nederlandsche geleerden ingestelde onderzoekingen, een nieuw stuk Nederland uit den bodem der zee verrijzen.

Over den bijna 2½ K. M. langen en ongeveer 30 M. breeden afsluitdijk, waarover na de voltooiing van den grooten dijk tusschen Wieringen en de Friesche kust, ook het spoorwegverkeer zal worden geleid met aansluiting te Anna Paulowna, bereikt men het uit zijn betrekkelijk isolement verloste vroegere eiland Wieringen. Aan het einde van dezen dijk ziet men reeds de uitholling, bestemd voor den toekomstigen spoorweg. Het hier uitgegraven keileem is gebruikt voor de versterking en ophooging van den Noordelijken dijk van Wieringen tegen de in verband met de afsluiting verwachte hoogere waterstanden.

Aan den Oostkant van Wieringen, waar te Den Oever om de vroegere visschershaven heen een groote werkhaven is gebouwd, is het werk thans in volle gang. Daar rijden de zandtreintjes in de dezer dagen na drie weken malen drooggekomen ongeveer 30 Hectare beslaande sluisput af en aan, daar staan zes pompen op den 3.2 K. M. langen (tijdelijken) ringdijk van de sluisput, waarbinnen talrijke kranen het zand verzetten, heimachines reeds de sluiswanden heien, zwaartedrukproeven worden genomen om te onderzoeken of de sluizen direct op de ongeveer 8 M. dikke keileemlaag kunnen worden gebouwd of dat er geheid zal moeten worden. Daar, in de sluisput, den eersten drooggelegden Zuiderzeebodem, komen drie groepen sluizen voor de afwatering, elk van vijf sluizen ter breedte van 12 M. en een schutsluis voor schepen tot 2000 ton

Op 6 M. beneden den waterspiegel zijn ongeveer vierhonderd arbeiders thans bezig met deze sluiswerken en alles wat er mede in verband staat. Over een tweetal jaren hoopt men de sluizen gereed te hebben. Ziet men hier de sluisput gereed, aan de Friesche kust, waar de werkzaamheden pas in het begin van dit jaar zijn aangevangen, is zij nog in wording, is zij „groeiende". Op het Kornwerderzand, 4 K.M. van de Friesche kust, waar twee groepen, elk van vijf uitwateringssluizen ter breedte van 12 M. en twee schutsluizen voor schepen tot 600 en 2000 ton komen, ziet men hoe de dijken in zee ontstaan. Zoolang de werkzaamheden onder den zeespiegel geschieden, wordt keileem — dat op korten afstand uit den zeebodem opgedolven wordt — door onderlossers of klepschouwen op de vastgestelde plaatsen gestort. De geheele lading wordt tegelijk door het wegtrekken van den scheepsbodem van een onderlosser of klepschouw op den zeebodem gestort. Zoodra komt de dijk aan de oppervlakte, waar door deze wijze van werken niet meer kan worden voortgezet, dan nemen de kranen met knijpers de taak over, grijpen de keileem uit de schuiten en laten de zware vracht op de juiste plaats vallen. Tegelijkertijd wordt achter dezen keileemdam het zandlichaam van den dijk gespoten. Zoo groeit het dijklichaam van dezen ringdijk der sluisput, zoo zal de groote afsluitdijk gaan groeien. Op het keileem komt vervolgens vlechtwerk en na twee lagen puin zetten de steenzetters de vele tienduizen zware basaltsteenen als glooiing op hun plaats.

Als de sluizen in de putten gereed zijn, zal de groote afsluitdijk gelegd worden. Wanneer — zooals de berekening is — over acht jaar dit alles gereed zal zijn, dan zal de afwatering van de Zuiderzee — dan Ysselmeer geheeten — geschieden door de afwateringssluizen, dan zal het zilte nat van de Zuiderzee brak en later zoet water worden door den toevoer van Ysselwater (1/9 van het Rijnwater), van de beekjes langs de Zuiderkust en door het regenwater.

De totale kosten van de afsluiting der Zuiderzee worden geraamd op 90 millioen gulden. De te bereiken voordeelen door het veranderen van het zoute in zoet water, door de betere afwatering voor de omliggende provincies, door het vervallen van het onderhoud der tegenwoordige Zuiderzeedijken, door de mogelijkheid in droge zomers zoetwater uit het IJsselmeer in de polders te laten, enz. worden geraamd op een kapitaalswaarde van 130 à 150 millioen gulden.

Tegelijk met de afsluiting der Zuiderzee wordt de eerste polder (Wieringermeerpolder) droog gelegd. Reeds is met de werkzaamheden een aanvang gemaakt. Over ongeveer zeven jaar zal hierdoor ongeveer 20.000 H.A. cultuurgrond meer in ons land beschikbaar zijn, welke grond volgens de berekeningen, van de staatscommissie-Lovink zeven jaar daarna een normale opbrengst zal opleveren. Ter bestudeering van de beste wijze van cultiveering wordt thans een proefpoldertje van 40 H.A. nabij Andijk aangelegd, dat binnen korten tijd gereed zal komen.

De kosten van de aan te leggen polders worden geraamd op ongeveer 454 millioen gulden, waartegenover een geschatte opbrengst (kapitaalswaarde) staat van 510 millioen gulden.

Op het oogenblik zijn bij de Zuiderzeewerken bijna 2000 arbeidskrachten te werk gesteld. Zij komen uit alle deelen van ons land. Voor het steenzetten, een vak, dat men niet zoo spoedig leert, zijn in ons land geen voldoende arbeidskrachten. Reeds zijn eenige Italianen te werk gesteld en zullen spoedig waarschijnlijk eenige Spanjaarden volgen.

Een groot en grootsch werk wordt daar verricht, in mooi en in stormweer. Binnen afzienbaren tijd zal een vruchtbare provincie aan ons land zijn toegevoegd, niet door oorlogsgeweld, doch als resultaat van kennis van Nederlandsche geleerden en Nederlandsche ingenieurs, gepaard gaande met energie en volharding, een vredeswerk ons land waardig.

Voor bestuurders van rij-en voertuigen en rijwielen. Geleiders van dieren.

1. Weggebruikers, weest oplettend.
2. Bestuurders van rij- en voertuigen, geleiders van dieren, houdt zooveel mogelijk den rechterkant van den weg, ook al staat het geheele wegvlak ter Uwer beschikking.
3. Wijkt bij het tegenkomen naar rechts uit.
4. Wijkt bij het inhalen om voorbij te rijden naar links uit.
5. Wijkt, indien gij wordt ingehaald tijdig en zoover mogelijk naar rechts.
6. Rijdt nooit een ander voorbij, voordat gij overtuigd zijt, dat de weg voor U vrij is.
7. Gaat na het inhalen en voorbijrijden niet te vlug weer naar rechts.
8. Rijdt nooit te dicht langs iemand, dien gij voorbij rijdt.
9. Rijdt nooit iemand aan den verkeerden kant voorbij.
10. Houdt vooral in bochten steeds de rechterzijde van den weg; haalt elkaar daar niet in.
11. Wanneer twee of meer weggebruikers ongeveer gelijktijdig een kruispunt naderen, dan moet de bestuurder, die den anderen bestuurder aan zijn rechterhand heeft dezen voor laten gaan.
12. Neemt U bijzonder in acht bij kruispunten en in bochten en waar kinderen op den weg zijn.
13. Geeft tijdig en duidelijk aan, dat gij voornemens zijt vaart te minderen of halt te houden.
14. Geeft tijdig en duidelijk aan, dat gij voornemens zijt van richting te veranderen.
15. Geeft steeds, waar gevaar kan dreigen, duidelijke geluidsignalen.
16. Houdt halt, indien de veiligheid zulks vordert.
17. Plaats Uw rij- en voertuig tegen en evenwijdig aan het trottoir; gaat in smalle straten allen aan dezelfde zijde staan.
18. Stelt Uw wagen bij een geopende brug, een kruispunt, waar de verkeersagent het verkeer „stop" zet, en bij alle dergelijke gelegenheden, op in de rij rechts van den weg, en wel zoodanig, dat de toegangen tot ter plaatse kruisende wegen vrij blijven.
19. Volgt de bevelen en aanwijzingen der verkeerspolitie stipt en onverwijld op.
20. Rijdt niet onnoodig naast elkander, en staat niet naast elkander of op de bruggen stil.

BUITENLAND.

De Conferentie ter bespreking van de bewapening ter zee.

Het Volkenbondsgebouw te Genève herbergt thans de vertegenwoordigers der drie groote zeemogendheden Amerika Engeland en Japan ter bespreking van de beperking van de wapening ter zee.

De Amerikaansche gedelegeerde Gibson is de voorzitter der conferentie en heeft in die hoedanigheid de openingsrede gehouden, die wel hoffelijk was, maar waarin hij toch dreigde, dat zoo de conferentie zou dreigen te mislukken of er geen einde zou komen aan de mogelijkheid van een wedloop voor den vlootbouw tusschen de drie bovengenoemde staten, Amerika niet zou aarzelen met den aanbouw op groote schaal van die schepen, welke buiten de conventie van Washington vallen.

Oom Sam dreigt dus met den stok achter de deur. En hij kan zich die weelde veroorlooven, maar zou daardoor niettemin een daad stellen, die voor Europa noodlottige gevolgen kunnen hebben. Alle drie de mogendheden hebben hun voorstellen ingediend.

Amerika stelt voor, dat de drie mogendheden hun vloot zoover in tonnemaat zullen beperken als met de veiligheid en een verstandige bezuiniging in overeenstemming is te brengen en de beginselen van het verdrag van Washington ook uit te strekken tot de kruisers, torpedobootjagers en duikbooten. De Ver. Staten zijn bereid de afschaffing van het duikbootwapen te aanvaarden.

Volgens dit voorstel zouden de Amerikanen, behalve aan de duikbooten, onmiddellijk 8000 ton schrappen en voor de voltooiing van hun vlootprogramma 80.000 ton. Dit laatste cijfer zou voor Engeland 60.0000 en voor Japan 40.000 zijn.

Engeland zou voor de vloot de volgende elf geboden kunnen samenstellen:

1e. Uitbreiding van den aangenomen levensduur van de groote scheschepen voor 20 tot 26 jaar en dien overeenkomstig afzien van de drie mogendheden van hun volle rechten op de vervangingstabellen voor deze schepen van de conferentie van Washington.

Bridgeman merkte hierbij op, dat dergelijk regeling een zekere rekbaarheid zou moeten bezitten, zoowel naar den eenen als naar den anderen kant.

2e. Vaststelling van den levensduur voor de andere schepen als volgt:
Kruisers met kanonnen van 20 c.M. 24 jaar.
Torpedobootjagers 20 jaar.
Duikbooten 15 jaar.

3e. Beperking van de tonnemaat van voortaan te bouwen linieschepen van 35.000 ton tot een nader te bepalen inhoud beneden 30.000 ton.

4e. Beperking van het kaliber van het geschut voor linieschepen van 40 c.M. tot 34 c.M.

5e. Beperking van de tonnemaat van vliegtuigschepen van 27.000 tot 25.000 ton.

6e. Beperkingg van het kaliber van het geschut van vliegtuigen van 20 tot 15 c.M.

7e. Aanvaarding van de bestaande ratio van van 5—5—3 tusschen Engeland, de Ver. Staten en Japan ook voor kruisers, met een waterverplaatsing van 10.990 ton en kanonnen van 20 c.M.

Het aantal van deze kruisers, dat volgens deze ratio aan elk land wordt toegestaan kan nader besproken worden.

8e. Beperking van de tonnemaat van het geschut van de kruisers boven dit aantal tot 7500 ton en 15 c.M.

9e. Beperking van de tonnenmaat van flottieljeleiders voor torpedojagers tot 1700 ton en van torpedobootjagers zelf tot 1400 ton.

10e. Beperking van het kaliber van het geschut voor torpedobootjagers tot 12.5 c.M.

11e. Beperking van de grootte en zoo mogelijk ook het aantal duikbooten.

Japan wenscht den gewapenden wedijver voor een zeker aantal jaren onmogelijk te maken, maar zou verder den tegenwoordigen toestand als basis willen nemen voor de overeenkomst.

Japan wil in ieder geval handhaving van den status quo en bij de vaststelling der cijfers rekening houden met de nieuwe vlootprogrammen die reeds door de parlementen zijn goedgekeurd met de betrekking tot de vlootuitbreiding.

De drie voorstellen loopen nog al ver uiteen en het zal ons benieuwen hoe, daarin overeenstemming zal kunnen worden gebracht, waarbij de Amerikaansche stok-achter-de-deur geen raadsman zal zijn.

ROME.

Het geheim consistorie.

In het geheime consistorie heeft Z. H. den Paus een toespraak gehouden, waarin hij herinnerde aan de verschrikkingen van den burgeroorlog in China, die minder te wijten zijn aan het Chineesche volk, dan aan de doctrines, die van elders zijn geïmporteerd.

De Paus beloofde, aan het Chineesche volk een nieuw bewijs van zijn waardeering en genegenheid te zullen geven en bracht hulde aan de missionarissen in China.

Wat de toestand in Mexico betrof, zeide de H. Vader, dat de daden van het episcopaat, de geestelijkheid en de geloovigen tot de meest schitterende in de geschiedenis der Kerk behooren.

Zijne heiligheid prees vervolgens het episcopaat der Ver. Staten, dat de publieke opinie over den toestand der Mexicaansche Kerk inlichtte en hulp verleende aan zijn collega's.

De Paus voegde er aan toe, dat men de oorzaak der toenemende barbaarschheid en haat tegen den godsdienst moet zoeken in de openbare en geheime verbreiding van omwentelings-theorieën van allerlei aard, die als een gif onder de natiës doordringen, zonder dat de regeeringen eenigerlei maatregel nemen om het volk tegen dit gevaar te beveiligen.

Vervolgens besprak de H. Vader den godsdienstigen toestand in Frankrijk. Hij betreurde de gevallen van ongehoorzaamheid en verzet. Echter beloofde hij vergiffenis aan hen, die zich zullen beteren.

Hij keerde zich tegen zekere beleedigende beweringen, met name, dat de Paus, geleid door zijn genegenheid voor die of die natie, de grenzen van zijn gezag overschrijdt en dingen beveelt, die in strijd zijn met de vaderlandsliefde.

Hij legde nadruk op de noodzakelijkheid van eenheid der Kerk, niet alleen in kwesties van dogma en geloof, maar ook in die van gezag en gehoorzaamheid.

De *Msb.* meldt nog nadere bijzonderheden omtrent de passage van 's Pausen Consistorierede inzake de *Action Française.*

Zijne Heiligheid sprak zijn vreugde uit over de vele betuigingen van gehoorzaamheid, vooral van jongeren uit Frankrijk ontvangen en betreurde de gevallen van ongehoorzaamheid, die ergernis blijven geven.

De H. Vader zeide niet te mogen zwijgen, wijl dit de ongeloovigen in hun valsche leeringen zou bevestigen. Ieder, die zich wil onderwerpen, zal hij met vaderlijke welwillendheid ontvangen en omhelzen.

De Paus lijdt veel bij de gedachte, misschien ook maar aan één te zullen moeten herhalen de woorden van den Apostel: Zij gingen weg van ons, maar waren niet van de onzen. Want, indien zij van de onzen waren, zouden zij gebleven zijn met ons.

Vooral is de Paus bedroefd over hen, die in hun houding ten aanzien van de „Action Française" blind zijnde leiders van blinden geworden zijn. Zij vergeten de woorden van het Evangelie: Wee u, leiders van blinden! Kan een blinde een anderen blinde leiden? Zullen niet beiden in de sloot vallen?

Deze blindheid blijkt uit den tegenstand tegen den algemeenen Vader en Meester.

De Paus weet nogmaals op de beschuldigingen, tegen hem gericht, als zou hij niet goed ingelicht zijn en als zou hij bijbedoelingen hebben.

Hij verklaarde, dat zooiets zeer beleedigend en bezijden de waarheid is en dat hij met den Apostel kan zeggen: Weinig is er mij aan gelegen, door u geoordeeld te worden volgens menschelijk oordeel. Ook mijzelf oordeel ik niet. Die mij oordeelt is de Heer.

De Paus sprak dan over de eenheid in de leer volgens Ambrosius en Cyprianus en zeide, dat hunne woorden geschreven schijnen tot de Fransche bisschoppen, die den Paus volgen in gehoorzaamheid.

DE KERKVERVOLGING IN MEXICO.

Ontzettende gruwelen. — De tijden van den onmensch Nero herleefd. — Verschillenden neergeschoten. — Een martelaar van dertien jaar.

Volgens de jongste berichten uit Mexico zijn de Katholieken-vervolgingen aldaar zoo onmenschelijk geworden, dat de algemeene strijd voor de godsdienstvrijheid thans niet meer te ondrukken is.

In den staat Jalisco alleen zijn door de beulen van Calles in de laatste weken 30.000 mannen, vrouwen en kinderen uit hun huizen verdreven. De ongelukkigen dwalen nu als opgejaagd wild rond, zonder onderdak, zonder voedsel en zonder bescherming.

Bij honderden liggen anderen onder de puinhoopen hunner ingestorte huizen bedolven.

Een bericht uit Guadalajara meldt: Calles heeft kalm en koelbloedig dezen heelen Mexicaansche staat, één der vruchtbaarste en rijkste der heele republiek, te vuur en te zwaard verwoest, waarbij slechts de grootere steden gespaard werden.

Overal zijn dorpen platgeschoten en eigendommen vernield. De menschen, die neergesabeld werden, zullen waarschijnlijk nooit geteld kunnen worden.

Onder de duizenden, die voor de gruwelen der roode horden gevlucht zijn, waart het spook rond van den dreigenden hongersnood.

De toestand der vluchtelingen is erbarmelijk, ofschoon het aan medelijden en hulp niet ontbreekt, vooral in Guadalajara.

Pater Wilfrid Parsons S. J. uitgever van 't blad „America," die onlangs van een reis langs de kust is teruggekeerd, waar hij een onderhoud had met de verbannen Mexicaansche bisschoppen, bericht vreeselijke bijzonderheden, over gruweldaden en moorden, op vreedzame burgers, vrouwen en kinderen gepleegd.

Nadat Pater Parsons beschreven heeft, hoe generaal Amaro zelf het commando op zich nam over de troepen, die den tegenstand in Jalisco moesten breken, deelt hij mede:

Er werd een oproep uitgevaardigd, waarin aan alle inwoners bevolen werd, naar zekere, nauwkeurig aangeduide steden te trekken. Tegelijkertijd werd verklaard, dat allen, die niet daarheen zouden gaan, als helpers der opstandelingen zouden worden beschouwd.

Juist begon toen de eerste oogstbedrijvigheid op de hoeven in Jalisco. Duizenden stroomden de steden binnen, zooveel van hun oogst meevoerend, als zij konden transporteeren. De markten waren overvol. Toen decreteerde de regeering, dat alle producten tegen een belachelijk lagen prijs verkocht moesten worden, tot een prijs die voor deze vluchtelingen den ondergang beteekende. Wanneer de boeren weigerden hun veldvruchten te verkoopen, werden deze in beslag genomen.

Op 17 Mei werd bevel gegeven, de dorpen te beschieten om de helpers der opstandelingen uit te roeien.

Het eerste afschuwelijke schouwspel deed zich voor bij El Toro Hacienda. Daar hadden de opstandelingen eenige dagen tevoren aan een afdeeling van het bondsleger onder generaal Rodriguez een gevoelige nederlaag toegebracht.

Vliegtuigen van het bondsleger vlogen over de huizengroepen en wierpen bommen, terwijl een cordon van bondstroepen het vuur opende.

Eenige bewoners werden bij een poging om te vluchten doodgeschoten, anderen kwamen in de vlammen om, of werden bij de ontploffing der bommen vermorzeld.

De heele staat Guanajuato is vervuld van verontwaardiging over de executie van een eenvoudig man, Raphael Chovel genaamd.

Hij droeg zorg voor een kerk in een voorstad van Leon, de hoofdstad van den staat, en werd door de bondssoldaten verstopt gevonden in het huis van den schoenmaker Juan Chagolla. Beiden werden naar Leon gevoerd en in 't geheim ter dood gebracht, Chovel, onder de beschuldiging, dat hij priester was en Chagolla, omdat hij hem verborgen had.

Toen Chagolla's vrouw, moeder van 8 kinderen, wier eenige steun de man was, bij generaal Daniël Sanchez kwam om te protesteeren en hem te zeggen, dat Chovel geen priester was, werd zij in de gevangenis geworpen.

Bij de bezetting van Arandas greppen de soldaten een knaap van 13 jaar, die niet had kunnen vluchten. Verwonderd over zijn kalmte en moed, vroegen zij hem, met hen mee te trekken. De knaap greep zijn rozenkrans en zijn kruis, dat hij op de borst droeg en antwoordde trotsch: „Gij strijdt voor een mensch, ik strijd voor God. Leve Christus, de Koning!"

Nauwelijks had hij deze woorden gesproken, of de kleine held stortte met kogels doorboord op den grond.

In Parras werden vijf leden der Katholieke Mexicaansche jeugdvereeniging gearresteerd, wijl zij voor de Katholieke zaak naar de wapens gegrepen hadden. Toen men hen naar 't kerkhof voerde, bemerkte één der soldaten, dat zich onder de gevangenen een knaap van pas 15 jaar bevond.

De soldaat wilde hem uit medelijden redden en zond hem met een boodschap naar de stad om hem gelegenheid te geven, te ontsnappen.

Hoe verwonderd was de soldaat, toen hij den knaap op het oogenblik der executie zag terugkeeren en naast zijn makkers plaats nemen. „Heb je dan niet gemerkt dat ik je de stad in stuurde om je te redden?" vroeg de soldaat. „Zeker", antwoordde de knaap, „maar als mijn vrienden moeten sterven, omdat ze Katholiek zijn, dan ben ik even schuldig als zij en wil hetzelfde lot met hen deelen."

Zoo stierven de jonge martelaren.

